

Seda (Siddiqə) Qədimova

Əməkdar jurnalist

(əvvəli ötən sayımızda)

Getdik. Orada da eyni izdiham, eyni elan...

- Eh, xanım qız, deyəsən bu gün bizim kinomuz baş tutmayacaq?!

- Elədir ki, var. Heç ürəyini sıxma, yaqın bütün kinolarda da vəziyyət belədir, gəl kino tamaşasından əl çək! Hərçənd hava sərin, bir az dəniz kənarına enək, təmiz hava alarıq, həm də Mina xanım dedi ki, mən "uşağı" əziyyətə salmışam, danış görək bu nə məsələdir?

- Mikayıl təkliflə razılaşdı və biz sahilyanı parka doğru irəlilədik. Yolda o, mənə izahat verirdi:

- Səninlə danışdıqdan son-

də təəccübləndim. O, Mikayılın nə üçün gələ bilmədiyini və üzr istədiyini bildirdi. Biz birlikdə salona daxil olduq. Film həqiqətən olduqca maraqlı, tərtibat zəngin, musiqisi isə məlahətli idi. Filmdən aldığı zövqə baxmayaraq, qəlbimə ağır bir kədər çökmüşdü. İndi özünü "qüruba doğru gedən bir günəş" adlandıran həmin gənc (Mikayılın dostu) o zaman çox məğrur bir gənc idi. Çox yaraşlıq və buna görə də qızların sevimlisi olduğunu özü də bilirdi. Müşfiqlə yaxın dost olduğuna baxmayaraq, təvazökarlıqda, sadəlikdə ona bənzəmirdi. Nə isə, kinoda yan-yanı oturduğumuz və mənə məktəb qapısından yola saldığı müddətdə mən anladım ki, bu təkbürlü cavan dostunun sözü-

Misralarını deyərək mütəəssir olar, diqqətli nəzərlərlə mənə süzərdi.

... O zamanlar xüsusilə gənc qızlar "səndiq ədəbiyyatı" adlandırılan "can dəftəri" saxlayır, sevdikləri şairlərin şeirlərini, oxuduqları romanlardan bəyəndikləri cümlələri həmin dəftərə köçürürdülər. Mənim indi də saxladığım belə dəftərim var idi. Bir dəfə Mikayıl həmin dəftəri vərəqləyərkən içərisindən qurumuş bir bənövşə tapdı və dərhal qələmini çıxararaq rus şairinin şeirindən etdiyi aşağıdakı tərcüməsini yazdı:

**Qoxusuz, xəstə bir vərəmli çiçək
Görürəm sinəsində bir vərəqin,
İştə afaqi duyğularla demək,
Oldu durğun müxəyyələm daşqın.
Açmış of... hansı yazda, of... neredə?
Çox zaman parlamışmı, kim dəmiş?
Yad, yaxın əllərimi böylə bu iş?
Niye saxlanmış ol, bu dəftərdə?!**

zamanı texnikumu bitirdikdən sonra mütləq təhsil davam etdirməyi, pedaqoji institutun dil və ədəbiyyat fakültəsinə qəbul olunmağı Mikayıl mənə məsləhət görmüşdü. Təyinatnamələri aldığımız

Mikayıl Müşfiq haqqında bir neçə söz

Ötən günlərdən bir xatirə

ra məlumat bürosundan Mina xanımın telefon nömrəsini soruşub zəng etdim, evdə olduğunu öyrənib birbaşa yanına getdim. Doğrusu təəccübləndi, məsələni bildikdə isə çoxluca güldü: "A bala, telefonun nömrəsini öyrənmişdin, zəng etmişdin, mətləbini elə telefonla da deyəydin. Daha bu uzun yolu gəlib çıxmazdın; gəldiyinə görə heç olmazsa, bir qədər əyləşsəydin, yaxşı olardı, amma bilirəm ki, bacını gözletmək istəməzsən", – dedi.

İki saata qədər parkda gəzdikdən, müxtəlif mövzular ətra-

nü yerə salmamaq üçün mənimlə birlikdə kinoya getməyə razılıq vermişdir...

Ertəsi gün dərslərdən sonra mənə müəllimlər otağına çağırıldılar. Mikayıl idi. Ümumi məsələlərdən söhbət açıldı. Dünənki film haqqında bir kəlmə də olsa soruşmadı. Mən də bir söz demədim.

Cavid Müşfiq Cavad

Müşfiq mənim Hüseyin Cavidə və Əhməd Cavada olan rəğbətini və Cavidin şeirlərinin əksəriyyətini əzbərlədiyimi bilirdi. Çünki bütün müsəmir-

Bir dəfə Bakı kinoteatrlarında italyan kinosu – "Florensiyalı kamançı" nümayiş etdirilirdi. "Vostok" kinoteatrının yanında mənə gözləyəcəyi haqqında Mikayıl bir gün əvvəl telefonla xəbər vermişdi. Kinoteatra yaxınlaşarkən Mikayılın dostunun mənə tərəf gəldiyini gördüm. Həm sevindim, həm də təəccübləndim. O, Mikayılın nə üçün gələ bilmədiyini və üzr istədiyini bildirdi. Biz birlikdə salona daxil olduq. Film həqiqətən olduqca maraqlı, tərtibat zəngin, musiqisi isə məlahətli idi. Filmdən aldığı zövqə baxmayaraq, qəlbimə ağır bir kədər çökmüşdü. İndi özünü "qüruba doğru gedən bir günəş" adlandıran həmin gənc (Mikayılın dostu) o zaman çox məğrur bir gənc idi. Çox yaraşlıq və buna görə də qızların sevimlisi olduğunu özü də bilirdi. Müşfiqlə yaxın dost olduğuna baxmayaraq, təvazökarlıqda, sadəlikdə ona bənzəmirdi...

lərində dost və tanışlar şəkillərini yapışdırar və arzu etdikləri sözləri yazırdılar. Mikayıl Müşfiq mənim albomu- ma öz aşağıdakı şeirini yazmışdı:

Sən və mən

Sənin xəndan olur gül dodaqların
Ondakı gözümə yaşlar saçılır,
Çünki sayəsində gül bulaqların
Çiçəklər açılır, güllər açılır.
Üzün şəfəqlənir mən ah çəkincə,
Çünki od qızarar əsincə rüzgar.
Hər şeyin axırı heçdirsə, mənə,
Sənin gözəlliyin getdikcə artar.
Çevirib üzünü nerəyə dönsən,
Könlümün gözləri düşər ardına,
Çünki təbiətdən öyrənmişəm mən,
Günəbaxan baxar Günəş yurduna.
Qurumuş göz yaşım, o gül üzündən
Axar, daim axar, durmadan axar,
Səllər coşqun olur, çünki qəflətən
Doğunca gəncliyin fəslə ilk bahar.
Bir təşnə qaymayan bulaq görünçə,
İtir özünü mənim də könlüm,
Baxıb gözlərinə vəslə erincə,
Danışmaq istərkən tutur dilim.
Tikən gül boynuna qanad gərdimi,
Bülbül nalə çəkib fəryad başlar,
Səni hər yetənle gəzən gördümü,
Mənim də yazdığım şeir qan ağlar.

İllər keçdi, nəhayət məktəbi bitirdim. Maarif komissarlığı mənə Naxçıvana işə təyinat verdi. Bir çox dəfələr söhbət

gün biz yenə görüşdük. Ali məktəbə qəbul olunmaq üçün lazım olansənədləri hazırlamağı mənə tapşırıraq dedi:

- Naxçıvanda yay aylarında uşaq meydançasında işlərkən mənim məktubumu gözlərsən. Ərizəni, tərcümeyi-halı və lazım olan digər sənədləri hazırlayıb mənə göndərsən, instituta verərəm, qəbul imtahanlarının vaxtını da yazaram. Gələrsən, qəbul olunsan.

1929-cu il, may ayının sonları... Bakı vağzalı... Dörd il birlikdə mehriban bir ailədə yaşayıb təhsil aldığımız yoldaşlar... Gözəl Bakı, əziz və mehriban qardaşım, əlvida... Xeyr, yenidən görüşənədək...

Lakin görüş əbədi ayrılıqla sona çatdı.

Hər bir gəncin həyatında baş verən təbəddülat, ev, ailə, doğma Yerevan, ali məktəb...

Yoldaşları, dostları, odlar yurdunu yenidən görmək mənə müyəssər oldu, yalnız Müşfiqlə bir daha görüşə bilmədim. Xəzər dalğaları qədər coşqun istedadlı bu gəncin qılgılı saçan qartal baxışları, mehriban təbəssümlü dodaqları, həlim xasiyyəti, hər kəsin qeydinə qalmaq vərdişi qəlbimdə silinməz iz buraxmışdır.

fında söhbət etdikdən sonra məmnun halda evə qayıtdıq.

Bir dəfə Bakı kinoteatrlarında italyan kinosu – "Florensiyalı kamançı" nümayiş etdirilirdi. "Vostok" kinoteatrının yanında mənə gözləyəcəyi haqqında Mikayıl bir gün əvvəl telefonla xəbər vermişdi. Kinoteatra yaxınlaşarkən Mikayılın dostunun mənə tərəf gəldiyini gördüm. Həm sevindim, həm

lərdə, ədəbi gecələrdə, təntənəli yığıncaqlarda mən həmişə Cavidin şeirlərindən oxuyardım. Əhməd Cavadın "Unudulmuş sevda" şeirini oxumağım nədənsə onun çox xoşuna gəlirdi:

**Məni pek gənc ikən ağlatdı zaman,
Çəkərək pərdə o xoş mənzərəyə,
Mənim ilk eşqimi, ilk əldə həman,
Gömdülər, bilmədim amma, nerəyə?...**

Müşfiq öz şeirlərini oxumağı da çox sevdi. Qəlbimin tam hissiyyatı ilə yazdığı və həvəslə oxuduğu şeirləri haqqında mənim nə fikirdə olduğum onu çox maraqlandırır. Bu və ya digər şeirini bəyənilib-bəyənmədiyimi mütləq deməliydim, yoxsa inciyərdi.

"Can dəftəri"ndən başqa biz qızlar birer albom da saxlayardıq. Bu albomun səhifə-